

toegestaan wordt. Ik denk dat
we daar naar op zoek zijn.
Heel het leven van een mens
is vormgeving. Is proberen
te kaderen, te begrijpen:
de liefde voor je kind,
het verdriet van je kind, de dood
van iemand, leven en dood.

zijn eigenschap. Zijn eigenschap is dat hij dat toestaat, dat jij dat mag. Dat is ook plaats, ruimte geven. Die acteur moet alleen maar denken: 'Ik laat alles zien, je mag kijken.' Sommige acteurs bereiken dat door schaamteloosheid, en dat is nog iets helemaal anders. Met open bedoel ik niet 'extravert'. Acteurs die die openheid echt goed kunnen bedrijven, zijn vol schaamte. Maar het is omdat je die schaamte mag zien... Als je dat mag zien, dan mag je alles zien. Dan bereik je de intimiteit.

ETCETERA Vaak heb ik bij het type acteur dat je nu beschrijft wel het gevoel dat er een deur openstaat, maar dat ik in die deuropening slechts schimmen zie. Dus dat type acteur toont niet zomaar alles, maar laat je vermoeden dat er vanalles is.

VANDERVOST Dat denk ik niet. Je ziet schimmen omdat jij als toeschouwer niet alles kan zien. Je ziet dan je eigen schimmen. Zijn schimmen kan je niet zien. Het gaat over de wisselwerking tussen jullie beiden op dat moment. Hij kan nooit zeggen: 'Ik ga je schimmen laten zien.' Je kan niet mysterieus doen. Het mysterie bestaat niet. Het type acteur waar we het nu over hebben, houdt niet tegen. Maar je ziet schimmen omdat de afspraak niet bloot te leggen valt. Je kan niet alles weten. Daarom ontstaat het mysterie, daarom zie je als toeschouwer schimmen. Het is de beperking van jouw interpretatie. Het is niet zijn grens. Het is jouw onmogelijkheid, niet zijn scherm.

Je wordt toch altijd vooral geraakt door jezelf. Door de openheid die je bij jezelf ervaart om iets te mogen bekijken, om ontroerd te mogen worden. Ik kan huilen bij de begrafenis van Lady Di, niet om wat daar gebeurt, ook niet eens om de herkenbaarheid, maar om mijn eigen verdriet. En omwille van het feit dat er een kader is, een moment ook, waarin dat verdriet toegestaan wordt. Ik denk dat we daar naar op zoek zijn. Heel het leven van een mens is vormgeving. Is proberen te kaderen, te begrijpen: de liefde voor je kind, het verdriet van je kind, de dood van iemand, leven en dood. Sinds de eerste vraag 'wat doen wij hier', is cultuur ontstaan, en is de omzetting van natuur naar cultuur en omgekeerd begonnen. Wij zijn bijgevolg voortdurend bezig met vormgeving. En dan bedoel ik niet esthetiek. Iets wat geen vorm heeft, verstaan we niet. Iets wat niet begrensd is, bestaat niet. Ons verdriet begrijpen we pas als we het proberen te begrenzen, en dat doen we door het proberen te verstaan.

ETCETERA Dan komen we misschien uit bij een soort van ritueel karakter van theater.

VANDERVOST Dat is het zeker. Theater creëert een kader om 'het' te verstaan, om alles te verstaan, zonder het uit te leggen. Want anders krijg je de preek van de pastoor. En elke pastoor zegt wel bij een begrafenis: 'Dit is niet het einde.' En dan denk ik: 'Tja, daar ben ik niks mee.' Het komt neer op wat ik helemaal in het begin zei: het waardevolle een plaats geven, en het niet benoemen. Maar ja, dat blijkt dus allemaal heel moeilijk te zijn. Gelukkig maar. ■